

ისტორია, პოლიტიკა, წყაროთმცოდნეობა
HISTORY, POLITICS, PRIMARY SOURCE STUDIES

თურქეთის ეროვნული უსაფრთხოების საკითხი და ფინეთ-
შვედეთის გაწევრიანება ჩრდილოატლანტიკურ ალიანსში

მაია კაპანაძე

ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი,
კავკასიის საეთაშორისო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი,
ქ.თბილისი, საქართველო

ნინო კოპალიანი

კავკასიის საეთაშორისო უნივერსიტეტის
პოლიტიკის მეცნიერებების დოქტორანტი,
ქ.უთაისი, საქართველო

აბსტრაქტი.

თურქეთი ახლო აღმოსავლეთის რეგიონის ნატოს ერთადერთი წევრი ქვეყანაა, რომელიც აქტიურად მონაწილეობს მის ყველა მისიაში. რუსეთ-უკრაინის ომმა ნატოს დღის წესრიგში მკაფიოდ დააყენა უსაფრთხოების უფრო მეტად გაძლიერებისათვის სათანადო ზომების მიღება. ამ მიმდინარე ომის პირობებში დაისვა ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის გაფართოების საკითხი. ორმა ქვეყანამ, ფინეთმა და შვედეთმა, რომლებიც აქამდე სამხედრო ნეიტრალიტეტს ინარჩუნებდნენ, ნატოში გაწევრიანების სურვილი გამოთქვეს. ამისი წინააღმდეგი იყო თურქეთი.

ფინეთის და შვედეთის ნატოში გაწევრიანების წინააღმდეგ თურქეთის პრეზიდენტი არგუმენტად იყენებდა იმას, რომ ამ ქვეყნებს ბრალს ტერორიზმის ხელის შეწყობაში სდებდა. მაგრამ თურქეთმა პოზიცია მალე შეცვალა, ფინეთის და შვედეთის ნატოს წევრობას მხარდაჭერა გამოუცხადა და ამ ქვეყნებთან ხელშეკრულებაც კი გააფორმა.

საძიებო სიტყვები: თურქეთი; ნატო; ომი; უსაფრთხოება; ქვეყნები; ფინეთი; შვედეთი.

შესავალი.

თურქეთი 1952 წლიდან ნატოს წევრი ქვეყანაა და უკვე შვიდი ათეული წელია, ის ერთ-ერთ წამყვან სახელმწიფოს წარმოადგენს ალიანსში. თურქეთი წარმატებით მონაწილეობს ნატოს სამხედრო ოპერაციებსა, თუ მისიებში. ნებისმიერი გადაწყვეტილების მიღების დროს დიდი ყურადღება ეთმობა ალიანსის წევრი 30 ქვეყნიდან თითოეულის თანხმობას, რადგან ჩრდილოატლანტიკური ალიანსი გადაწყვეტილებებს ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე იღებს, რადგან მნიშვნელოვანია ნატოს გაფართოებაზე თითოეული წევრი ქვეყნის პოზიცია.

მეთოდი.

სამეცნიერო სტატია ეფუძნება კვლევის იმ მეთოდებს, როგორცაა: შედარებით-ისტორიული, ემპირიული ანალიზი, კონტენტ ანალიზი, აბსტრაქცია, სისტემური ანალიზი.

შედეგები.

თურქეთი მართალია ეწინააღმდეგებოდა ფინეთის და შვედეთის ნატოში გაწევრიანებას, მაგრამ ამ მხრივ სიტუაცია მალე შეიცვალა. ქვეყნის პრეზიდენტმა რეჯეფ თაიფ ერდოღანმა ეს პრობლემა საკმაოდ პრაგმატულად გადაჭრა. ამ ქვეყნების ნატოში გაწევრიანების მხარდაჭერის სანაცვლოდ ფინეთის და შვედეთის ხელისუფლებები მისთვის მისაღებ პირობებზე დაითანხმა, რაც ნათლად ჩანს მათთან გაფორმებული სამმხრივი მემორანდუმიდან.

დისკუსია.

ბოლო პერიოდში მსოფლიოში მიმდინარე პროცესებმა მნიშვნელოვანი ცვლილებები შეიტანა თანამედროვე მსოფლიო პოლიტიკაში.

რუსეთის მიერ წარმოებულმა ომებმა 2008 წელს ჯერ საქართველოს, ხოლო ამჟამად უკრაინის წინააღმდეგ, მისმა აგრესიულმა პოლიტიკურმა კურსმა აიძულა საერთაშორისო საზოგადოება, გადაეხედათ საკუთარი უსაფრთხოების პოლიტიკისათვის. ბოლო დროს განვითარებულმა მოვლენებმა ცხადჰყო, რომ სამ-

ხედრო ნეიტრალიტეტის გამოცხადებით ვერ ხერხდება საყოველთაო მშვიდობის დამყარება. სწორედ ამიტომ მიმდინარე წლის 18 მაისს ფინეთმა და შვედეთმა გადაწყვიტეს, უარი ეთქვათ საერთაშორისო ომიანობაში სამხედრო ნეიტრალიტეტის პოლიტიკაზე (შვედეთი უკვე ორ საუკუნეზე მეტია, ხოლო ფინეთი XX საუკუნის შუახანებიდან სამხედრო თვალსაზრისით ნეიტრალურ სახელმწიფოებს წარმოადგენენ) და ისტორიული განაცხადი გააკეთეს ნატოში გაწევრიანებასთან დაკავშირებით (ჩიჩუა, 2022: 1).

ამ ორი სკანდინავიური ქვეყნის ნატოსაკენ მიმავალი გზა თავდაპირველად საკმაოდ რთული ჩანდა. საქმე იმაშია, რომ თურქეთმა, რომელიც ჩრდილოანტლანტიკური ალიანსის საკმაოდ წონადი წევრია და აშშ-ის შემდეგ ყველაზე მრავალრიცხოვანი შეიარაღებული ძალები ჰყავს ნატოში და რომელიც არასოდეს ყოფილა ნატოს გაფართოების წინააღმდეგი და მიაჩნდა, რომ ასეთი პოლიტიკა კიდევ უფრო განამტკიცებდა ევროპის უსაფრთხოებას, შვედეთთან და ფინეთთან დაკავშირებით ვეტო დაადო ალიანსში ახალი წევრების მიღებას (ერდოღანი, 2022: 1). ნატოს გაფართოებასთან დაკავშირებით თურქეთის ამ პოზიციის ცვლილება დამოკიდებული იყო ალიანსში შესვლის მსურველი ქვეყნების კეთილ ნებაზე - იყვნენ თუ არა შვედეთი და ფინეთი მზად, საფრთხე არ შეექმნათ მოკავშირე ქვეყნების უსაფრთხოებისათვის და ამავდროულად, დაეცვათ საერთაშორისო მშვიდობა (მენადარიშვილ, 2022: 1-2). ისმის კითხვა, რას მოითხოვდა თურქეთი? პრეზიდენტმა ერდოღანმა განაცხადა, რომ სკანდინავიის ქვეყნები ტერორისტული ორგანიზაციების საოჯახო სასტუმროებია (ერდოღანი, 2022: 2). იგი ორივე ქვეყანას ბრალს სდებდა, რომ მათ მფარველობა გაუწიეს მისი პოლიტიკური კურსის მოწინააღმდეგეებს და თურქეთში ქურთების ეთნიკური სახელმწიფოს შექმნის მომხრეებს. ამ ადამიანებს, თუ ცალკეულ დაჯგუფებებს თურქეთის მმართველი პარტია, ისევე როგორც აშშ და ევროკავშირი ტერორისტებს უწოდებს და აცხადებს, რომ ტერორიზმთან ბრძოლა ნატოს უფრო ძლიერს, ხოლო ალიანსის წევრ ქვეყნებს უფრო უსაფრთხოს გახდის, რომ ნატოში წევრობის მსურველები ზედმეტად ლოიალურები არიან იმ ორგანიზაციების

წარმომადგენლების მიმართ, რომლებსაც ოფიციალური ანკარა ტერორისტად მიიჩნევს და თუ ასეა, ისინი არ დათანხმდებოდნენ ამ აქამდე ნეიტრალური ქვეყნების ალიანსში შესვლას. ნატო-ს გენერალურმა მდივანმა იენს სტოლტენბერგმა აღნიშნულ საკითხთან მიმართებაში ანკარის ოფიციალურ პოზიციასთან დაკავშირებით განაცხადა, რომ თურქეთის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული წუხილები ლეგიტიმურია, თუმცა იგი მიესალმება ამ ორი განვითარებული დემოკრატიული სახელმწიფოს ნატოში გაწევრიანებას და წინააღმდეგობების მიუხედავად, ალიანსი შეძლებს დისკუსიისა და განხილვების შედეგად თურქეთთან საერთო ენის გამონახვას და შეთანხმებას (Amaro, 2022: 1.; სტოლტენბერგი, 2022: 1).

თურქეთის „ახალი სულთანი“, როგორც მას უწოდებს სონერ ჩაღაპტაი, რომელიც ვაშინგტონის ინსტიტუტში თურქეთის შესახებ კვლევებს ხელმძღვანელობს, ყოველ ჯერზე ცდილობს გაბედული და გაწონასწორებული ნაბიჯებით საერთაშორისო პოლიტიკაში მიმდინარე ძვრები თავისი ქვეყნის საკეთილდღეოდ, მისი ეროვნული ინტერესების საზიანოდ მიმართული საფრთხეების აღმოსაფხვრელად გამოიყენოს. გარდა ამისა, დღეს თურქეთის საშინაო, თუ საგარეო პოლიტიკის რიგი მნიშვნელოვანი საკითხების მოწესრიგებასთან მჭიდრო კავშირშია თავად ერდოღანის პოლიტიკური ბედიც: ეკონომიკა მისი აქილევსის ქუსლია, დიდი ყურადღება ეთმობა აგრეთვე მოსკოვთან ურთიერთობის მოწესრიგებას, რომლის მაქინავციების წინაშე ბრძოლა არ გახლავთ მარტივი საქმე და აქვე უნდა ვთქვათ ქურთი ნაციონალისტების შესახებაც.

ამჟამად ნატო-რუსეთის საზღვარი 1200 კილომეტრია. თუ შევდეთი და ფინეთი მოახერხებენ ალიანსში შესვლას, ნატოს აღმოსავლეთი საზღვარი რუსეთთან კიდევ უფრო გაიზრდება, რაც ბუნებრივია, საფრთხეს შეუქმნის რუსეთის ეროვნულ უსაფრთხოებას და სტაბილურობას. ამიტომაც კუტინი სასტიკი წინააღმდეგობა ქვეყნის დასავლეთ საზღვრებთან ნატოს მოახლოებისა. აქედან გამომდინარე, ამ მოცემულობაში თურქეთის პოზიციას დიდი მნიშვნელობა აქვს რუსეთისათვის, რადგანაც ალია-

ნსში გაწევრიანება ხდება თითოეული წევრი ქვეყნის თანხმობის შემთხვევაში.

რუსეთის ხელისუფლების პოლიტიკის მომხრე პოლიტოლოგები აქტიურად იყენებდნენ ამ შემთხვევას, როგორც ნატოში არსებული მზარდი უთანხმოების დამადასტურებელ მაგალითს. თურქეთის ვეტოს და ასევე მის პოზიციას, არ შეუერთდეს რუსეთის წინააღმდეგ საერთაშორისო სანქციებს. ბუნებრივია, რუსეთსა რუსეთსათვის თურქეთის პრეზიდენტის ასეთი პოზიცია ხელსაყრელია მისი ინტერესებიდან გამომდინარე. ხოლო რაც შეეხება თურქეთს, თავის მხრივ ქვეყნის ეს პოზიცია მმართველ პარტიას კრემლთან ურთიერთობის მოწესრიგების შესაძლებლობას აძლევდა. თუმცა მოვლენების შემდგომმა განვითარებამ უკიდურესად რთული გახადა მიღებულ გადაწყვეტილებებში რუსეთისთვის რაიმე სასიხარულო ამბის დანახვა - მადრიდში ჰელსინკიმ, სტოკჰოლმმა და ანკარამ მაინც გააფორმეს უსაფრთხოების შეთანხმება და ამით დაიწყო ფინეთისა და შვედეთის ნატოში გაწევრიანების პროცესი.

ამერიკის შეერთებული შტატების ადმინისტრაციის მაღალჩინოსანმა Associated Press-თან ინტერვიუში აღნიშნა, რომ ვაშინგტონმა გადამწყვეტი როლი ითამაშა ამ მოლაპარაკებების ორგანიზებაში (Хоменко, 2022: 1).

ფინეთის პრეზიდენტიც დარწმუნებით ამტკიცებდა, რომ თურქეთთან შეთანხმება შესაძლებელი იყო და ის დაგვიანებით, მაგრამ მაინც მოახდენდა ნატოში ფინეთის გაწევრიანების რატიფიცირებას (Турция, 2022: 2). მართლაც, ორივე ქვეყნის დიპლომატიურმა კორპუსმა კარგად იმუშავა და 2022 წლის ივნისში მადრიდში ხელმოწერილი მემორანდუმით ანკარას, ჰელსინკსა და სტოკჰოლმს შორის თურქეთმა ის პირობები დაასახელა, რომელთა შესრულების შემთხვევაში ის თანახმა იქნებოდა მხარი დაეჭირა ორი სკანდინავიური ქვეყნის ხარჯზე ნატოს გაფართოებისათვის (კობეშავიძე, 2022: 2).

გავრცელებული ინფორმაციით, ორი სკანდინავიური ქვეყნის ჩრდილოატლანტიკურ ალიანსში გაწევრიანების თაობაზე 2022 წლის 28 ივნისს, თურქეთის პრეზიდენტი რეჯეფ თაიფ ერდოღანი ნატოს გენერალურ მდივან იენს სტოლტენბერგთან

ერთად მადრიდში შეხვდა თავის კოლეგას ფინეთიდან საული ნიინისტოსა და შვედეთის პრემიერ-მინისტრ მაგდალენა ანდერსონს (Джафрли, 2022: 1). როგორც AZERTAC-ი იუწყება, შეხვედრის შედეგი იყო თურქეთის ვეტოს მოხსნა ფინეთისა და შვედეთის ნატოში შესვლაზე და სამხრეთ მემორანდუმზე ხელმოწერა. ახლა განვიხილავთ იმას, თუ რაზეა საუბარი ამ დოკუმენტში.

ხელმოწერილი მემორანდუმი არის მოკლე, მაგრამ იგი საკმაოდ ნათლად არის გაწერილი. დოკუმენტის ძირითადი პუნქტებია: ტერორიზმთან ბრძოლა (რაც გულისხმობს, შეუწყდეს ყოველგვარი მხარდაჭერა ქურთისტანის მუშათა პარტიას (PKK), რევოლუციურ სახალხო განმათავისუფლებელ პარტია-ფრონტს, მუსლიმი მქადაგებლის ფეთჰულა გიულენის ორგანიზაციას (FETÖ) და მათ ფილიალებს), უსაფრთხოების პოლიტიკა და იარაღის ემზარგოს მოხსნა.

მესამე პუნქტი ითვალისწინებს „დიალოგისა და თანამშრომლობის ერთობლივი და სტრუქტურირებული მექანიზმის შექმნას ხელისუფლების ყველა დონეზე, მათ შორის სამართალდამცავ და სადაზვერვო სააგენტოებს შორის, რათა გაუმჯობესდეს თანამშრომლობა ტერორიზმთან, ორგანიზებულ დანაშაულებთან და სხვა საერთო გამოწვევებთან ბრძოლაში“ (კობეშავიძე, 2022:2).

მეოთხე პუნქტის მიხედვით როგორც ნატოს პერსპექტიული მოკავშირეები, ფინეთი და შვედეთი სრულ მხარდაჭერას უცხადებენ თურქეთს ეროვნული უსაფრთხოების დაცვის საქმეში. ამ მიზნით, ფინეთი და შვედეთი არ დაუჭერენ მხარს YPG /PYD-ს და ორგანიზაციას, რომელსაც თურქეთი FETO (ფეთულა გიულენის მომხრეთა ტერორისტული ორგანიზაცია) უწოდებს. თურქეთი თავის მხრივ, სრულ მხარდაჭერას უცხადებს ფინეთსა და შვედეთს მათი ეროვნული უსაფრთხოების დაცვის კუთხით. გარდა ამისა ფინეთი და შვედეთი ცალსახად გმობენ ყველა ტერორისტულ ორგანიზაციას, რომლებიც ახორციელებენ თავდასხმებს თურქეთზე და გამოხატავენ ღრმა სოლიდარობას თურქეთისა და დადუპულთა ოჯახების მიმართ.

შეთანხმების მეხუთე მუხლში ფინეთი და შვედეთი ადასტურებენ, რომ ქურთისტანის მუშათა პარტია (PKK) არის აკრძალული ტერორისტული ორგანიზაცია და იღებენ ვალდებულებას, გააძლიერონ თანამშრომლობა ამ ტერორისტული ჯგუფების საქმიანობის აღსაკვეთად.

სამხრივ მემორანდუმში დაფიქსირდა რეჟეფ თავი ერდოლანის ერთ-ერთი მთავარი მიღწევა: შეთანხმების მეშვიდე მუხლის შესაბამისად ჰელსინკი და სტოკჰოლმი გააუქმებენ იარაღის ემბარგოს ნატოს წევრ ქვეყნებთან მიმართებაში.

ასევე, დოკუმენტის მეორე მუხლში ნათქვამია, რომ „მხარეები განიხილავენ ექვმიტანილი ტერორისტების დეპორტაციის, ან ექსტრადიციის პირობებს მოწოდებული ინფორმაციისა და მტკიცებულებების გათვალისწინებით და დაადგენენ აუცილებელ ორმხრივ სამართლებრივ ჩარჩოს ექსტრადიციის გასაადვილებლად და თურქეთთან ქვეყნის შემდგომი უსაფრთხოების დაცვის მიმართულებით თანამშრომლობას“ (კობეშავიძე, 2022: 2). გარდა ამისა, ჰელსინკი და სტოკჰოლმი „გამოიძიებენ და აკრძალავენ PKK-ის და ყველა სხვა ტერორისტული ორგანიზაციის და მათი შტოების დაფინანსებას. ამავდროულად, ალიანსის ახალი მოკავშირეები „გამართავენ ბრძოლას ტერორიზმთან ნატოს დოკუმენტებისა და დებულებების შესაბამისად და მიიღებენ ყველა საჭირო ზომას ამ მიმართულებით ეროვნული კანონმდებლობის გასაძლიერებლად“ (კობეშავიძე, 2022: 2).

და ბოლოს, ფინეთი და შვედეთი იღებენ ვალდებულებას, მხარი დაუჭირონ თურქეთისა და სხვა ევროკავშირის არაწევრი ქვეყნების მაქსიმალურად ფართო მონაწილეობას საერთო უსაფრთხოების პოლიტიკისა და ევროკავშირის მიმდინარე და მომავალ ინიციატივებში. მათ შორის თურქეთის მონაწილეობას PES CO-ს (ევროკავშირის მუდმივი სტრუქტურირებული თანამშრომლობა) სამხედრო მობილობის პროექტში (Trilateral Memorandum, 2022: 2-3).

თურქეთის ეროვნული თავდაცვის მინისტრმა აკარ ჰულუსიმ სამ ქვეყანას შორის გაფორმებული მემორანდუმს „კარგი დასაწყისი“ უწოდა თავის ლატვიელ კოლეგასთან შეხვედრისას (Ozer, 2022: 1-2). ფაქტობრივად, ამ შეთანხმებით დაკმაყოფილდა

თურქეთის მთავარი პრეტენზია - ორი ქვეყანა აღარ ითვლებოდეს „ტერორისტების უსაფრთხო თავშესაფრად“.

დასკვნა.

ახლა, ფინეთისა და შვედეთის ნატოში ფორმალური შესვლის საკითხი უკვე ტექნიკურ ხასიათს იძენს - საჭირო დოკუმენტები ალიანსის მოქმედი წევრი 30 ქვეყნის პარლამენტმა უნდა დაამტკიცოს. ნატოს წევრობა იქნება მკვეთრი შემობრუნება მათ პოლიტიკაში, თუ გავითვალისწინებთ კრემლის მიმართ წლების განმავლობაში მათ ნეიტრალურ პოზიციას.

ევროპისათვის ამ ორი ქვეყნის ნატოში გაწევრიანება ფუნდამენტური გადაწყვეტილებაა. რადგანაც ორი ძალიან ძლიერი სახელმწიფო თავისი დიდი ისტორიითა და ასევე ძალიან სერიოზული სამხედრო რესურსით პირველ რიგში იმას ნიშნავს, რომ ნატოს აღმოსავლეთ ფლანგის საზღვარი რუსეთთან რამდენიმე ასეულ კმ-ზე მეტით გახანგრძლივდება და თუ დღეს რუსეთი მაინც გადაწყვეტს შეტევას ნატოს აღმოსავლეთ ფლანგზე რომელიმე სახელმწიფოზე, პასუხი ასეთ შეტევაზე იქნება შესაბამისი.

გამოყენებული ლიტერატურა:

ერდოღანის თქმით, თურქეთი შვედეთისა და ფინეთის NATO-ში გაწევრიანებას მხარს არ დაუჭერს, <https://tabula.ge/ge/news/686133-erdoghanis-tkmit-turketi-shvedetisa-pinetis-nato> (ბოლოს გადამოწმებულია 22.08.2022).

ერდოღანი: სკანდინავიის ქვეყნები ტერორისტული ორგანიზაციების საოჯახო სასტუმროებია, <https://tabula.ge/ge/news/685991-erdoghani-skandinaviis-kveqnebi-terroristuli> (ბოლოს გადამოწმებულია 23.08.2022).

კობეშავიძე, ლ. (2022). NATO-ს სკანდინავიური გაფართოება რუსეთ-უკრაინის ომის დროს, <https://tabula.ge/ge/news/686253-nato-s-skandinaviuri-gapartoeba-ruset-ukrainis> (ბოლოს გადამოწმებულია 25.08.2022).

- მენაღარიშვილი, ზ. (2022). *რის სანაცვლოდ დათანხმდა თურქეთი ფინეთისა და შვედეთის ნატოში მიღებას*, <https://netgazeti.ge/news/618566/> (ბოლოს გადამოწმებულია 12.09.2022).
- სტოლტენბერგი: *ფინეთისა და შვედეთის NATO-ში გაწევრიანებაზე კონსენსუსს მივალწევთ*, <https://tabula.ge/ge/news/686053-stoltenbergi-pinetisa-shvedetis-nato-shi> (ბოლოს გადამოწმებულია 17.09.2022).
- ჩავუშოღლუ: თურქი ხალხი ფინეთისა და შვედეთის NATO-ში გაწევრიანების დაბლოკვას გვთხოვს*, <https://tabula.ge/ge/news/686037-chavushoghlu-turki-khalkhi-pinetisa-shvedetis> (ბოლოს გადამოწმებულია 17.09.2022).
- ჩიჩუა, ნ. (2022). *ფინეთი და შვედეთი ნატო-ში გაწევრიანებას სავარაუდოდ ზაფხულში დაიწყებენ*, <https://netgazeti.ge/news/604619/> (ბოლოს გადამოწმებულია 16.09.2022).
- Amaro S, Finland.(2022). *Sweden need to move now on NATO while Putin is preoccupied with Ukraine, former secretary general says*, <https://www.cnbc.com/2022/05/07/nato-finland-sweden-need-to-move-now-as-putin-worries-about-ukraine.html>(ბოლოს გადამოწმებულია 17. 09.2022).
- Ozer, S, Asgarli, A.(2022). *Акар назвал «хорошим началом» мадридский меморандум с Хельсинки и Стокгольмом*, <https://www.aa.com.tr/ru/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%80-%D0%BD%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%B0%D0%BB-%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%88%D0%B8%D0%BC-%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%BC-%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%80%D0%B8%D0%B4%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BC%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%83%D0%BC-%D1%81-%D1%85%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D0%B8-%D0%B%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%BC%D0%BE%D0%BC/2647858> (ბოლოს გადამოწმებულია 11.09.2022).

Trilateral Memorandum between Turkey, Finland and Sweden, <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2022-002563EN.html> (ბოლოს გადამოწმებულია 12.09.2022).

Джафарли, Н. (2022). *О чем говорится в трехстороннем меморандуме, подписанном в Мадриде между Турцией, Финляндией и Швецией*, https://azertag.az/ru/xeber/Ochemgovoritсыavtrehs toronnemmemorandumepodpisannomvMadridemezhdu_Turciei FinlyandieiSHveciei-2197550 (ბოლოს გადამოწმებულია 13.09.2022).

Турция пригрозила заморозить заявки Финляндии и Швеции на членство в НАТО, <http://www.frontnews.ge/ru/news/detail/s/36288> (ბოლოს გადამოწმებულია 12.09.2022).

Хоменко, С. ; Ившина, О. (2022). *Россия как угроза, и Украина за открытой дверью. Что решил Мадридский саммит НАТО*, <https://www.bbc.com/russian/features-62000613> (ბოლოს გადამოწმებულია 12.09.2022).

Referances:

Erdoghanis Tkmit, Turketi Svedetisa da Finetis NATO-shi Gats'evrianebas Mxars ar Dauch' ers (According to Erdogan, Turkey will not support Sweden and Finland joining NATO), <https://tabula.ge/ge/news/686133-erdoghanis-tkmit-turketi-shvedetisa-pinetis-nato> (Bolos Gadamots'mebulia 22.08.2022).

Erdoghani: Sk'andinaviis Kveqnebi T'erorist'uli Organizaciebis Saojaxo Sast'umroebia (Scandinavian Countries are Family Hotels of Terrorist Organizations), <https://tabula.ge/ge/news/685991-erdoghani-skandinaviis-kveqnebi-teroristuli> (Bolos Gadamots'mebulia 23.08.2022).

K'obeshavidze, L. (2022). *NATO-s Sk'andinaviuri Gafartoeba Ruset-Uk'rainis Omis Dros (NATO's Scandinavian Expansion During the Russia-Ukraine War)*, <https://tabula.ge/ge/news/686253-nato-s-skandinaviuri-gapartoeba-ruset-ukrainis> (Bolos Gadamots'mebulia 25.08.2022).

- Menagharishvili, Z. (2022). *Ris Sanacvlod Datanxmda Turketi Finetisa da Shvedetis Nat'oshi Mighebas (In Exchange For Which, Turkey Agreed to Accept Finland and Sweden in NATO)*, <https://netgazeti.ge/news/618566/> (Bolos Gadamots'mebulia 12. 09. 2022).
- St'olt'enbergi: Finetisa da Svedetis *NATO-shi Gats'evrianebaze K'onsensuss Mivaghts'evt (Stoltenberg: We Will Reach a Consensus on Finland and Sweden joining NATO)*, <https://tabula.ge/ge/news/686053-stoltenbergi-pinetisa-shvedetis-nato-shi> (Bolos Gadamots'mebulia 17.09.2022).
- Chavushoghlu: Turki Xalxi Finetisa da Shvedetis NATO-shi Gats'evrianebis Dablok'vas Gvtxovs (Çavuşoğlu: Turkish people ask us to block Finland and Sweden joining NATO)*, <https://tabula.ge/ge/news/686037-chavushoghlu-turki-khalkhi-pinetisa-shvedetis> (Bolos Gadamots'mebulia 17.09.2022).
- Chichua, N. (2022). *Fineti da Shvedeti NAT'O-shi Gahs'evrianebas Savaraudod Zafxulshi Dait'syeben (Finland and Sweden are Expected to join NATO in the Summer)*, <https://netgazeti.Ge/news/604619/> (Bolos Gadamots'mebulia 16.09.2022).
- Amaro S, Finland.(2022). *Sweden Need to Move Now on NATO While Putin is Preoccupied With Ukraine, Former Secretary General Says*, <https://www.cnn.com/2022/05/07/nato-finland-sweden-need-to-move-now-as-putin-worries-about-ukraine.html> (Bolos Gadamots'mebulia 17. 09.2022).
- Ozer, S, Asgarli, A. (2022). *Akap Nazval „ Xoposhim Nachalom“ Madridskij Memopandum s Hel'sinki I Stokgol'mom (Akar called the Madrid memorandum with Helsinki and Stockholm a "good start")*, <https://www.aa.com.tr/ru/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%80-%D0%BD%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%B0%D0%BB-%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%88%D0%B8%D0%BC-%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%BC-%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%80%D0%B8%D0%B4%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BC%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D1%80%D>

0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%83%D0%BC-%D1%81-%D1%85%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D0%B8-%D0%B%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%BC%D0%BE%D0%BC/2647858 (Bolos Gadamots'mebulia 11.09.2022).

Trilateral Memorandum between Turkey, Finland and Sweden, <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2022-002563EN.html> (Bolos Gadamots'mebulia 12.09.2022).

Dzhafapli, H. (2022). *O Chem Govopitsya v Trexstoronnem Memorandume, Podpisannom v Madride Mezhdur Turciej, Finlyandiej I Shveciej (What is stated in the tripartite memorandum signed in Madrid between Turkey, Finland and Sweden)*, <https://azertag.az/ru/xeber/OchemgovoritsyavtrehstoronnemmemorandumepodpisannomvMadridemezhdurTurcieiFinlyandieiSHveciei-2197550> (Bolos Gadamots'mebulia 13.09.2022).

Turciya Prigrozila Zamorozut' Zayavki Finlyandii I Shvecii na Chlenctvo v NATO (Turkey Threatens to Freeze Finland and Sweden's NATO membership Bids), <http://www.frontnews.ge/ru/news/details/36288> (Bolos Gadamots'mebulia 12.09.2022).

Homenko, S. ; Ivshina, O.(2022). *Rossiya kak ugrozam I Ukraina za Otkrytoj Dver'yu. Chto Reshil Madridskij Sammit NATO (Russia as a threat, and Ukraine behind an open door. What did the NATO summit in Madrid decide)*, <https://www.bbc.com/russian/features-62000613> (Bolos Gadamots'mebulia 12.09.2022).

The issue of Turkey's national security and Finland-Sweden's accession to the North Atlantic Alliance

Maia Kapanadze

Doctor of History,
Associate Professor, Caucasus International University,
Tbilisi, Georgia.

Nino Kopaliani

Caucasus International University Political Science PHD.
Kutaisi, Georgia.

Abstract.

Turkey is the only NATO member country in the Middle East region that actively participates in all its missions. The Russia-Ukraine war has clearly put the adoption of appropriate measures to further strengthen security on NATO's agenda. In the conditions of this ongoing war, the question of expanding the Transatlantic Alliance was raised. Two countries, Finland and Sweden, which have maintained military neutrality until now, have expressed their desire to join NATO.

Turkey was against it. The Turkish president used as an argument against Finland and Sweden joining NATO that he accused these countries of supporting terrorism. But Turkey soon changed its position, supported the membership of Finland and Sweden in NATO and even signed an agreement with these countries.

Keywords: Turkey; NATO; War; Security; Countries; Finland; Sweden.